

Der er ikke noget, der bare lægger op til et ja eller bare lægger op til et nej. Derfor indeholder redegørelsen også en problematisering af dette spørgsmål. Ikke at vi lægger op til, at vi skal sige nej, men en mulighed for, at vi kan sige ja, som også indebærer muligheden for, at vi skal kunne sige nej.

Der har været spørgsmålet om, hvorvidt der er brug for debat eller ej. Jeg tror kun, det var hr. Thorkild B. Fransgaard, der sagde, at der såmænd ikke er så meget debat ude i befolkningen. Det er bestemt ikke min opfattelse. Det er heller ikke min oplevelse. Der er meget debat. Der er stor interesse for det her emne, og jeg synes måske, at vi – jeg kan da i hvert fald tale for mit eget vedkommende – har været lidt sky over for at gå ind i det og har anset det for at være noget, der er lidt mere personligt, men jeg er i virkeligheden kommet til det resultat, at det strengt taget er meget mere politisk end så mange andre spørgsmål, og derfor er det bare om at kaste sig ud i det.

Der er nogle, der venter af os som dem, der har stillet sig frem og ladet sig vælge som repræsentanter til at føre politisk debat og til at træffe politiske beslutninger, at vi så også er med i den debat, og det vil jeg i hvert fald gerne give tilsagn om. Det vil regeringen også gerne, og det kan jeg også i øvrigt høre at en meget, meget stor del af Folketinget faktisk også gerne vil.

Debatten er nemlig vigtig, for uden den op-leves udvikling alene som noget, der er truen-de. Debatten er med til at nuancere. Debatten er med til at skabe en viden, som også skaber både accept og det modsatte, for hvis det ikke er de to ting, der skabes på den måde, så får vi heller ikke noget ordentligt grundlag for at vælge.

Redegørelsen lægger op til, at man i valget i hvert fald ud over risikovurderingen sikrer sig at se på nogle tillæg til, hvordan livet leves her på kloden, at man ud over vurderingen af risici og ud over det rent økonomiske også ser på, hvad det kvalitative bidrag til livet så er, det, man kunne kalde et bedre liv.

Hr. Ole M. Nielsen spurgte, om der er en prioritering af de fire kriterier. Det er der ikke. De står ordnet i den samme rækkefølge, som de gjorde i biotikgruppens debatoplæg, og jeg tør ikke sige, men det har jeg ikke hørt, om det skulle være med en særligt prioriteret indgang. Det har netop handlet om, at alle kriterier bør være med i overvejslen for at afdække, hvad

det er, der rent faktisk kunne bidrage til et bedre liv.

Det er altså ikke alene et spørgsmål om risiko, og det er ikke alene et spørgsmål om økonomi, men det er selvfølgelig også et spørgsmål om økonomi. Jeg synes, det er glimrende, hvis tillægget, kvalitet i livet, også er noget, der er økonomisk vækst i. Det kan være med til at være drivkraften for skabelsen af og udbredelsen af det bedre liv.

Så synes jeg, det er afgørende, som også mange ordførere har været inde på, at vi selvfølgelig gør os meget umage for at tage debat og diskussioner og beslutninger i Danmark. Det er nu engang nok også det, vi er bedst til. Men vi må samtidig se i øjnene, at det bestemt ikke er noget, vi bare kan træffe beslutninger om i Danmark, og så haver resten af verden sig derefter at rette. Sådan er det jo ikke. Det kommer til at handle om, at vi i et væsentligt omfang gør vores indsats, når vi indimellem er lidt afklarede, intenst ude i verden. Det gælder EU, det gælder WTO, det gælder i en lang række sammenhænge, hvor de her spørgsmål bliver stadig mere afgørende også for andre end os her i Danmark.

Jeg synes – og det har jo også været anerkendt hele vejen rundt – at vi skal være klar over, at vores beslutninger i realiteten først bliver virkelig meget værd, når vi også kan få dem ført ud internationalt set. Derfor vil jeg gerne sige, at denne redegørelse jo i virkeligheden lægger op til et sigt med en politikudvikling, der handler om de næste 10-15 år. Det her er ikke et halvårssigt, det er et spørgsmål om en meget lang proces, og vi er jo ikke altid indrettede på det og synes, at det er dejligt. Vi synes jo tit og mange gange, at det gerne må ske i morgen. Hvis vi lige netop er parate, så må det gerne blive til virkelighed i morgen, men jeg tror, vi for vores egen skyld og for sagens skyld skal være klar til at se i øjnene, at det tager lang tid, når vi skal træffe besværlige beslutninger verden over.

Det er jo nemlig besværlige beslutninger. Jeg hørte fru Sonja Albrink bruge udtrykket »dilemma«, som er meget velanbragt. Fru Pernille Blach Hansen brugte ordet »paradokser«, der er lige så velanbragt. Det er jo nemlig svært. Det bliver kun til at overkomme, hvis vi er mange, mange, mange flere, der forsøger at blande os i debatten med hver vores stemme.

Når det er vigtigt overhovedet at diskutere, er det, fordi der er nogle meget, meget væsent-